

Ben ik mijn lijf ?

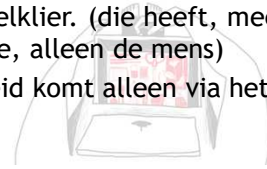
Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
www.maieutiek.nl

2

Dualisme

- De scheiding lichaam-geest wordt voltrokken door Descartes (1596-1650)
- Lichaam en geest zijn twee substanties die wel op elkaar inwerken in de pijnappelklier. (die heeft, meent hij ten onrechte, alleen de mens)
- Zekerheid komt alleen via het denken (cogito)

Maieutiek-2017-2

Wat is zeker?

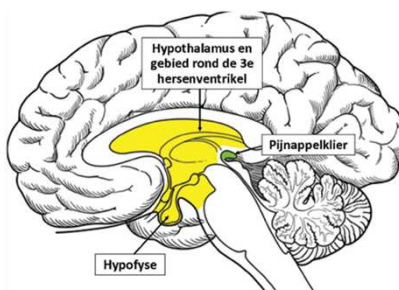
- Descartes leeft in een tijd dat de natuurwetenschap opkomt.
- Snijden in lichamen brengt geen ziel aan het licht,
- De ziel is onstoffelijk. Maar het denken (de ratio) is de onstoffelijke ziel van de mens. Ik kan twijfelen aan alles. Maar ik twijfel, dus is er twijfel. Dat is niet fysiek te vinden en dus iets dus onstoffelijks.

Maieutiek-2017-2

lichaam-geest

- Er is een relatie lichaam-geest
- Descartes benoemt de pijnappelklier.
- De pijnappelklier bevindt zich onder de ventrikels, onderling verbonden holtes, waar zich hersenvocht bevindt. Descartes gelooft dat dit hersenvocht het zenuwstelsel controleert door middel van kleine, in trilling gebrachte deeltjes die zich in de zenuwbanen voortbewegen ('esprits animaux'). Deze 'geestachtige' deeltjes kunnen zowel de passies van het lichaam als de actieve gedachten van de ziel overbrengen.

Maieutiek-2017-2

Bron:https://www.google.nl/search?q=pijnappelklier&rlz=1C2CHF_X_nLN496NL518&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKewijsoi37_nVAHWIKIAKH0RAMsQ_AUICigB&biw=1536&bih=735#imgrc=nHG230VYWXWM:

Materialisme

- Offray de Lamettrie (1709-1751)
- Zegt dat dieren ook pijn en plezier hebben.
- Maar hij pleit niet voor de terugkeer van een ziel voor dieren, hij wil juist bewijzen dat de ziel niet bestaat.
- Hij was legerarts en had koortsaanvallen gezien daar had een denkende geest helemaal geen controle over. Zijn conclusie 'De ziel is een leeg woord'.

Maieutiek-2017-2

Locke (1632-1704)

- De mens is een *tabula rasa*
- Hoe komt het denken aan zijn inhoud?
- De rol van het lichaam is terug; empirisme.
- Maar er is wel een oordelende instantie, restant van het *cogito*, maar ook begin van de huidige vraag naar wat is het 'ik' in 'ik denk' of 'ik ervaar'?

Maieutiek-2017-2

Wat is persoonlijkheid?

- De schoenmaker en de prins ruilen van geheugen.
- Persoon = bewustzijn = geheugen dat ervaringen en gevoelens uit het verleden kan verbinden met het heden.
- Mens = lichaam = buitenkant.
- Locke's gedachtenexperiment speelt vandaag de dag concreet bij transplantaties.

Maieutiek-2017-2